

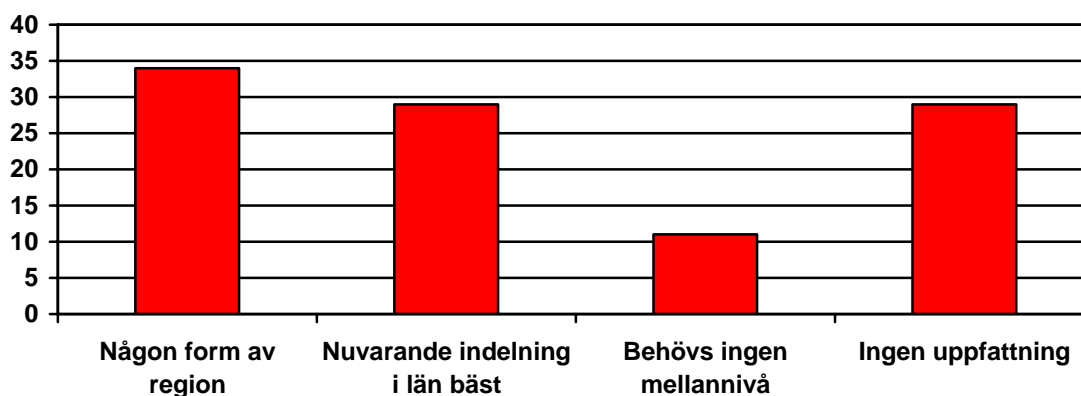
Norrländsk regionstudie 2008

Informationsblad 1: Medborgare i norr - uppfattningar om regionalisering

En tredjedel av medborgarna i norra Sverige vill ha nya regioner – men många är skeptiska

Ungefär en tredjedel av de som bor i de fyra nordligaste länen (34 procent) vill ha någon form av nya regioner (figur 1). Det visar de första resultaten från en aktuell undersökning om medborgaropinionen i regionfrågan i norra Sverige, utförd av forskare vid de tre nordligaste universiteterna. 29 procent vill ha kvar den nuvarande indelningen i län, 11 procent tycker inte att det behövs någon direktvald nivå mellan stat och kommun och 27 procent har ingen uppfattning i frågan.

Figur 1 Uppfattningar om regionindelning i de fyra nordligaste länen.

Det finns olika åsikter om hur de nya regionerna ska se ut (se tabell 1). Den vanligaste åsikten bland dem som vill ha nya regioner är att Västerbotten/Norrbottnen respektive Jämtland/Västernorrland borde bilda separata regioner (14 procent av alla svarande). 10 procent tycker att det förslag som skickats in till regeringen från landstingen är det bästa (Västerbotten, Norrbotten och Norra Västernorrland som en region och Jämtland samt Ånge och Sundsvalls kommuner som en annan region). 8 procent vill att de fyra nordligaste länen bildar en gemensam region medan 2 procent föreslår någon annan modell.

Den nuvarande länsindelningen har sitt starkaste stöd i Norrbotten. Stödet för någon form av regionalisering är starkast i Västernorrland och Jämtland (se tabell 2 och 3).

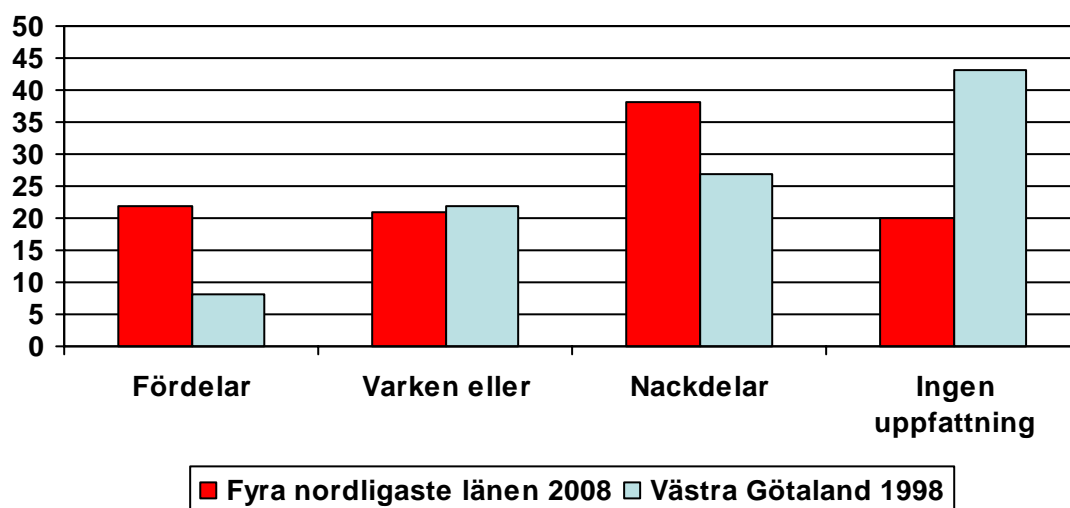
I detta informationsblad sammanfattas några slutsatser från en medborgarundersökning genomförd inom ramen för Norrländsk regionstudie 2008. Ett slumpmässigt urval av boende i de fyra nordligaste länen har fått besvara en enkät med frågor om norra Sveriges utvecklingsförutsättningar. För mer information om undersökningen se bilaga.

Frågor som behandlas i detta informationsblad besvaras av professor Anders Lidström, Statsvetenskapliga institutionen, Umeå universitet. Tel 090-786 61 81. E-post anders.lidstrom@pol.umu.se

De flesta bedömer att nackdelarna med de föreslagna regionerna överväger - så såg det också ut i Västra Götaland innan starten

På frågan om man tror att de nya regionerna som diskuteras i huvudsak skulle leda till fördelar eller nackdelar svarar 38 procent att nackdelarna överväger, i förhållande till 22 procent som tycker att fördelarna överväger (figur 2). Skillnaden är således -16 procentenheter. Jämfört med vad invånarna i Västra Götaland tyckte innan dess region bildades är norrlänningarna något mindre skeptiska. I Västra Götaland var 8 procent för och 27 procent emot, vilket ger en skillnad om -19 procentenheter.

Figur 2 Bedömning av fördelar/nackdelar med de regioner som föreslagits.

För detaljer och frågornas formuleringar, m.m. se tabell 4

Det finns stora skillnader mellan olika delar av norra Sverige (se tabell 5). Man har genomgående mer positiva förväntningar i den tilltänkta Region MittSverige (Jämtland och kommunerna Sundsvall och Ånge) än i Region Norrland (Norrbottnen, Västerbottnen och norra Västernorrland). Det är också tydligt att norrbottningarna är mest negativa, följt av västerbottningarna. I Västernorrland och Jämtland är i stort sett lika många positiva som negativa.

Det kan också noteras att åsiktsbildningen fungerar bättre i norra Sverige än vad den gjorde i Västra Götaland innan dess bildande. Det är klart färre i denna undersökning som svarat att de inte har någon uppfattning.

Tabeller

Tabell 1. Vilken är din uppfattning i fråga om regionindelning i Norrland?

	Andel i procent	
De fyra nordligaste landstingen borde bilda en gemensam direktvald region	8	
De fyra nordligaste landstingen borde bilda två direktvalda regioner - en för Norrbotten/Västerbotten och en annan för Jämtland/Västernorrland	14	
De fyra nordligaste landstingen borde bilda två direktvalda regioner – en för Norrbotten/Västerbotten och Norra Västernorrland och en annan för Jämtlands län, Ånge och Sundsvall (dvs. det som landstingen själva föreslagit).	10	
Någon annan lösning	2	
<i>Summa: andel som förespråkar någon form av regionalisering</i>		34
Den nuvarande indelningen i län/landsting är bäst och bör vara kvar	29	
Det behövs ingen direktvald landstings- eller regionnivå i Sverige. Uppgifterna kan i stället föras över till stat och kommuner.	11	
Ingen uppfattning	27	
Totalt	100	
Antal individer	2149	

Tabell 2. Vilken är din uppfattning i fråga om regionindelning i Norrland? Uppfattningar i de föreslagna regionerna och länen. Andelar i procent.

Svarsalternativ**	Föreslagna regioner*		Län				Fyra nordligaste länen
	Region Norrland	Region Mitt-Sverige	Norr-botten	Väster-botten	Väster-norrland	Jämtland	
En region av de fyra nordligaste landstingen	10	5	5	10	12	5	8
Norrbotten/Västerbotten resp. Jämtland/Västernorrland	13	16	13	13	16	14	14
Norrbotten/Västerbotten/N. Västernorrland resp. Jämtland/Ånge/Sundsvall	8	16	5	9	12	17	10
Någon annan lösning	2	3	1	2	2	2	2
Nuvarande indelningen i fyra län är bäst	32	20	39	30	20	23	29
Behövs ingen direktvald mellannivå	10	11	14	8	11	10	11
Ingen uppfattning	26	29	23	29	27	29	27
Summa	100	100	100	100	100	100	100
Antal individer	1550	599	595	628	579	347	2149

* Den tilltänkta Region Norrland omfattar Norrbottens, Västerbottens och norra Västernorrlands län. Den tilltänkta Region MittSverige omfattar Jämtlands län samt Sundsvall och Ånge kommuner.

** För svarsalternativens exakta formulering, se tabell 1.

**Tabell 3. Vilken är din uppfattning i fråga om regionindelning i Norrland?
 Uppfattningar i de föreslagna regionerna och i länen fördelade på
 huvudalternativen. Andelar i procent.**

	Föreslagna regioner*		Län				Fyra nordligaste länen
	Region Norrland	Region Mitt-Sverige	Norr-botten	Väster-botten	Väster-norrland	Jämtland	
Någon form av regionalisering**	32	39	24	33	42	38	34
Nuvarande indelningen i fyra län är bäst	32	20	39	30	20	23	29
Behövs ingen direktvald mellannivå	10	11	14	8	11	10	11
Ingen uppfattning	26	29	23	29	27	29	27
Summa	100	100	100	100	100	100	100
Antal individer	1550	599	595	628	579	347	2149

* Den tilltänkta Region Norrland omfattar Norrbottens, Västerbottens och norra Västernorrlands län. Den tilltänkta Region MittSverige omfattar Jämtlands län samt Sundsvall och Ånge kommuner.

** De fyra regionaliseringsalternativen har slagits samman till kategorin ”Någon form av regionalisering”. För de exakta formuleringarna se tabell 2.

Tabell 4. Bedömning av ifall för- eller nackdelar överväger i fråga om den föreslagna regionaliseringen. De fyra nordligaste länen 2008 jämfört med Västra Götalandsregionen 1998. Andelar i procent samt balansmått.

Svarsalternativ	Fyra nordligaste länen 2008	Västra Götaland 1998
Mycket stora fördelar	3	1
Ganska stora fördelar	19	7
Varken fördelar eller nackdelar	21	22
Ganska stora nackdelar	24	19
Mycket stora nackdelar	13	8
Ingen uppfattning	20	43
Summa	100	100
Procentskillnad	-16	-19
Antal individer	2304	3255

Kommentarer till tabell 4: Procentskillnaden är differensen mellan andelen som bedömer att fördelarna överväger ("Mycket stora fördelar", "Ganska stora fördelar") och andelen som bedömer att nackdelarna överväger ("Mycket stora nackdelar", "Ganska stora nackdelar").

I de fyra nordligaste länen ställdes följande fråga (efter en kort introduktion): "Tror du att en sådan förändring skulle komma att innebära huvudsakligen fördelar eller huvudsakligen nackdelar för invånarna i Region xx". För de boende i Region Norrland gällde frågan denna region medan de boende i Region MittSverige ombads göra sin bedömning med avseende på Region MittSverige.

Frågan i Västra Götaland löd: "Den 1 januari 1999 kommer ett nyvalt regionfullmäktige i Västra Götalands län att ta över ansvaret för bland annat hälso- och sjukvård och regionala utvecklingsfrågor. Anser Du att denna förändring kommer att innebära huvudsakligen fördelar eller huvudsakligen nackdelar för invånarna i regionen?".

Undersökningen i Västra Götaland genomfördes av SOM-institutet vid Göteborgs universitet (se: http://www.som.gu.se/rapporter/vastra_gotaland/Vastra_Gotaland_2000.pdf)

Tabell 5. Bedömning av ifall för- eller nackdelar överväger i fråga om den föreslagna regionaliseringen. Uppfattningar i de föreslagna regionerna och i länen.

	Föreslagna regioner*		Län				Fyra nordligaste länen
	Region Norrland	Region Mitt-Sverige	Norr-botten	Väster-botten	Väster-norrland	Jämtland	
Fördelarna överväger	20	27	14	22	26	28	22
Varken fördelar eller nackdelar	20	24	19	19	24	24	21
Nackdelarna överväger	41	28	51	39	28	28	38
Ingen uppfattning	19	21	17	20	22	20	20
Summa	100	100	100	100	100	100	100
Procentskillnad	-22	-2	-37	-17	-3	0	-16
Antal individer	1662	639	639	665	632	365	2304

* Den tilltänkta Region Norrland omfattar Norrbottens, Västerbottens och norra Västernorrlands län. Den tilltänkta Region MittSverige omfattar Jämtlands län samt Sundsvall och Ånge kommuner.

Kommentarer till tabell 5: Svarskategorierna "Mycket stora fördelar" och "Ganska stora fördelar" har i tabell 5 slagits samman till en kategori – "Fördelarna överväger". Svarskategorierna "Mycket stora nackdelar" och "Ganska stora nackdelar" har slagits samman i en kategori – "Nackdelarna överväger". Procentskillnaden är differensen mellan andelen som anger att fördelarna överväger och andelen som anger att nackdelarna överväger.

Bilaga: Om Norrländsk regionstudie 2008

Norra Sverige planerar för kommande regionaliseringar. De fyra nordligaste landstingen har ansökt hos regeringen om att dessa skall få ersättas av två nya regioner – en med Norrbotten, Västerbotten och norra Västernorrlands län (Region Norrland) och en annan med Jämtlands län samt Sundsvalls och Ånge kommuner (Region MittSverige). I anslutning till detta genomförs **Norrländsk regionstudie 2008** om dels själva regionaliseringsprocessen, dels medborgarnas uppfattningar om regionalisering och utvecklingsförutsättningar i norra Sverige. Projektet finansieras av de fyra landstingen men forskarna svarar självständigt för undersökningarnas uppläggning och analyser.

Projektet genomförs av forskare från Umeå universitet, Luleå tekniska universitet och Mittuniversitetet. Forskarna kommer från statsvetenskap, kulturgeografi, ekonomisk historia och organisationsvetenskap. Projektet leds av professor Anders Lidström, statsvetenskapliga institutionen, Umeå universitet.

Medborgarundersökningen genomfördes under perioden september 2008-februari 2009 bland ett slumpmässigt urval om 4000 personer i åldersgruppen 15-85 år som är bosatta i något av de fyra nordligaste länen. När insamlingsarbetet avslutats hade enkäten besvarats av 63,6 procent. Undersökningens genomförande och till en del även frågornas innehåll har samordnats med liknande undersökningar i Skåne och Västra Götaland. Avsikten är att därigenom göra det möjligt att jämföra regionaliseringarna i södra, västra och norra Sverige. Tanken är också att denna studie skall kunna följas upp med liknande undersökningar framöver för att kunna analysera förändringar över tid i fråga om t.ex. uppfattning om regionen, regional identitet och demokrati.

Resultat från projektet publiceras dels successivt i form av informationsblad under 2009, dels i en slutbok i november 2009.

På projektets hemsida finns mer information om projektet:
<http://www.pol.umu.se/regionstudie/index.html>